

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

25.08.2022. Nr. 1.7-2/791

Uz 30.06.2022 Nr. 4.2-2/1434

Ropažu novada pašvaldībai

Par SIA “Garkalnes ūdens” un SIA “Garkalnes inženiertīkli”

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Ropažu novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) sagatavotos līdzdalības izvērtējumus (turpmāk katrs atsevišķi – Izvērtējums) SIA “Garkalnes ūdens” un SIA “Garkalnes inženiertīkli” ar lūgumu sniegt KP atzinumu.

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Pašvaldība ir veikusi VPIL 88. panta otrajā daļā paredzēto SIA “Garkalnes ūdens” un SIA “Garkalnes inženiertīkli” juridisko un ekonomisko izvērtējumu, kā arī konsultējusies ar komersantus pārstāvošo biedrību “Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera” (turpmāk – LTRK), saņemot tās atzinumu. LTRK aicinājusi Pašvaldību regulāri vērsties pie privātā sektora pārstāvjiem, lai pārliecinātos par to interesi un iespējām nodrošināt kādu no kapitālsabiedrību sniegtajiem pakalpojumiem, pakalpojuma daļu vai iesaistīšanos to nodrošināšanā. LTRK aicinājusi arī regulāri pārskatīt kapitālsabiedrību sniegto pakalpojumu izmaksu pamatotību, lai pēc iespējas mazāk ietekmētu konkurenci.

Ievērojot minēto, KP sniegs atzinumu par veiktajiem izvērtējumiem.

SIA “Garkalnes ūdens”

Pašvaldībai pieder 80,81 % SIA “Garkalnes ūdens” (turpmāk – GŪ) kapitāldaļas, savukārt 19,19 % GŪ kapitāldaļas pieder Ādažu novada pašvaldībai. Izvērtējumā sniegta informācija, ka GŪ pamatdarbība atbilstoši NACE klasifikatoram ir ūdensapgādes sistēmu būvniecība (42.21) un ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde (36.00).

Izvērtējumā tiek skaidrots, ka GŪ izveidota ar mērķi nodrošināt ūdensapgādes un kanalizācijas, notekūdeņu savākšanas, novadīšanas un attīrīšanas pakalpojumu organizēšanu

Baltezera aglomerācijā. Minēto uzdevumu izpildei GŪ piedalās Eiropas Savienības fondu projektos, atjaunojot un rekonstruējot esošos tīklus, apzina jaunu ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu izbūves nepieciešamību, izstrādā notekūdeņu savākšanas, novadīšanas un attīrīšanas ilgtermiņa programmas. Izvērtējumā tiek sniegta informācija, ka Eiropas Savienības Kohēzijas fonda projekta „Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Baltezerā” ietvaros ir paredzēts jaunu kanalizācijas tīklu un kanalizācijas sūkņu staciju izbūve, palielinot kanalizācijas pakalpojuma pārklājumu. Projekts tiek realizēts divās kārtās – pirmās kārtas ietvaros ir izbūvēts kanalizācijas tīkls Priedkalnē un Bukultos un savienojums ar Rīgu, savukārt otrās kārtas ietvaros līdz 31.12.2022. plānots pieslēgt 227 Baltezera aglomerācijas iedzīvotājus. Kopā GU, realizējot projekta “Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Baltezerā” 1. un 2. kārtu, ir ieguvusi pamatlīdzekļus 10 764 808 EUR vērtībā (31.12.2019.).

GŪ sniedz pakalpojumus privātmāju ciematiem un ir tikai atsevišķi lielāki pakalpojumu saņēmēji: daudzdzīvokļu mājas un Rīgas ūdens sūkņu stacija Baltezers (kanalizācijas pakalpojums). Uz 20.04.2022. GŪ ir noslēgti 938 līgumi ar pakalpojumu lietotājiem.

Izvērtējumā tiek skaidrots, ka pēdējos gados ir realizēti vairāki ūdenssaimniecības projekti apdzīvotajās vietās un ir pieaudzis iedzīvotāju skaits, kas saņem nekaitīguma un kvalitātes prasībām atbilstošu dzeramo ūdeni no centralizētās ūdensapgādes sistēmas, kā arī veic notekūdeņu attīrīšanu. Tomēr rekonstruējamās notekūdeņu savākšanas infrastruktūras apjoms ir liels: Vangažos (1785 m) un Baltezerā (27 550 m) un notekūdeņu attīrīšanas iekārtas Ulbrokā. Jaunu ūdensapgādes tīklu izbūve tiek plānota Dreiliņos (329 m garumā, kas apkalpos 32 mājsaimniecības un nodrošinās iespēju pieslēgt vēl 2225 iedzīvotājus, un spiediena sūkņu stacija).

Izvērtējumā norādīts, ka GŪ iespēju robežās piesaista privāto sektoru pakalpojumu nodrošināšanai. Proti, ar SIA “Akorda” ir noslēgts pakalpojumu līgumu par sūkņu staciju sūkņu tehniskās apkopes, remonta un elektriķa pakalpojumiem, savukārt ar SIA “K.G.pakalpojumi” ir noslēgts līgumu par grāmatvedības pakalpojumiem. Vienlaikus tiek norādīts, ka GŪ ir sadarbība ar SIA “Rīgas ūdens” un SIA “Ādažu ūdens” par novadīto kanalizāciju. Lielākā daļa notekūdeņu tiek novadīti uz SIA “Rīgas ūdens” attīrīšanas iekārtām Bolderājā. Salīdzinot ar 2021. gadu, uz šī izvērtējuma sagatavošanas brīdi, notekūdeņu novadīšanas apjoms uz SIA “Rīgas ūdens” ir audzis par 20 %, savukārt uz SIA “Ādažu ūdens” par 13 %.

Veicot GŪ ekonomisko izvērtējumu, ir secināts, ka GŪ pēdējo četru gadu periodā trīs gadus ir strādājusi ar zaudējumiem. Vienlaikus secināms, ka zaudējumu apmēram ir tendence samazināties. Proti, 2018. gadu GŪ noslēgusi ar zaudējumiem 131 899 EUR apmērā, 2019. gadā GŪ strādājusi ar peļņu 101 821 EUR apmērā, savukārt 2020. gadā GŪ strādājusi ar zaudējumiem 46 216 EUR apmērā, bet 2021. gadā – ar zaudējumiem 28 354 EUR apmērā.

Analizējot GŪ ieguldītā kapitāla atdevi jeb pašu kapitāla rentabilitāti, Izvērtējumā konstatēts, ka GŪ īpašnieku ieguldītais kapitāls tiek izmantots neefektīvi, jo kapitāla atdeve laika posmā ir bijusi pārsvarā negatīva, izņemot 2019. gadu, kad kapitāla atdeve bija pozitīva. Tiek norādīts, ka GŪ darbojoties nerentabli, katru gadu tiek zaudēta daļa no kapitāla, tomēr attiecīgajā gadījumā jāņem vērā arī, ka GŪ dalībnieki ir Ādažu novada pašvaldība un Pašvaldība un, GŪ darbības galvenais mērķis nav dalībnieku kapitāla pieauguma nodrošināšana, taču, tajā pašā laikā, GŪ darbība ilgstoši nevar arī būt nerentabla, jo tas var norādīt uz iespējamām nepilnībām GŪ pakalpojumu cenas noteikšanā.

Pašvaldības ieskatā GŪ darbība pirmšķietami atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1., 2., 3. punkta priekšnosacījumiem.

Ūdenssaimniecība (ūdensapgāde un kanalizācija)

Izvērtējumā norādīts, ka ūdenssaimniecības pakalpojumi tiek sniegti pamatojoties uz likuma “Par pašvaldībām” 15. panta pirmās daļas 1. punktu, Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma 6. panta pirmo daļu, ievērojot, ka Pašvaldības autonomā funkcija ir komunālo pakalpojumu – ūdensapgādes, kanalizācijas, notekūdeņu savākšanas, novadīšanas un attīrīšanas organizēšana iedzīvotājiem, un ka Pašvaldībai ir pienākums pildīt savas autonomās funkcijas, organizēt likumā noteikto autonomo funkciju izpildi, lemt par kārtību, kādā izpildāmas autonomās funkcijas, kā arī tiesības dibināt kapitālsabiedrības un ieguldīt tajās savus līdzekļus. Uz ūdens apgādi attiecas tajā skaitā 14.11.2017. MK noteikumu Nr. 671 “Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” prasības, bet kanalizācijas notekūdeņu attīrīšana tiek veikta atbilstoši 22.01.2002. MK noteikumiem Nr. 34 “Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī”.

GŪ ir izsniegta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes 01.04.2016. ūdens resursu lietošanas atļauja Nr. RI16DU0004 “Pazemes ūdens ieguve iedzīvotāju nodrošināšanai ar ūdeni”.

Sniegto ūdenssaimniecības pakalpojumu ietvaros GŪ veic ūdens ieguvi, piegādi un patēriņa uzskaiti, ūdens kvalitātes monitoringu, notekūdeņu savākšanu un transportēšanu, kā arī tehnisko noteikumu izsniegšanu objektu pievienošanai centralizētiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem.

Izvērtējumā secināts, ka attiecībā uz minētajiem pakalpojumiem pirmšķietami tirgus nosakāms kā ūdens ieguves, attīrīšanas un sadales pakalpojumu tirgus Pašvaldības teritorijā.

Izvērtējumā norādīts, ka pakalpojumu tarifus apstiprina Pašvaldība un tos aprēķina izmantojot SPRK ūdenssaimniecības tarifu aprēķināšanas metodiku. Tarifs tiek aprēķināts katru gadu un tiek atbilstoši plānots tarifs arī nākamajam gadam.

Tiek secināts, ka GŪ, ievērojot tās piederību publiskai personai, pirmšķietami netiek nodrošināta iespēja piedāvāt tirgus situācijai neatbilstošas un neadekvāti zemas pakalpojumu cenas. Vienlaikus vērtējama arī ūdenssaimniecības pakalpojumu sociālā nozīme, proti, to būtiskā nozīme sabiedrībai, kas savukārt var likt vērtēt arī pakalpojumu finansiālās pieejamības aspektu un konkurences neesamību tirgū.

Izvērtējumā vērsta uzmanība uz faktu, ka privātajā sektorā konkurentu GŪ Ropažu novadā nav, bet, nosedzot citu teritoriju, ūdenssaimniecības pakalpojumus vēl sniedz citas Pašvaldības kapitālsabiedrības – SIA “Vilkme”, PSIA “Garkalnes inženiertīkli”, PA “Saimnieks” un PSIA “Vangažu avots”. Vienlaikus tiek uzsvērts, ka katra kapitālsabiedrība pakalpojuma nodrošināšanai izmanto atsevišķu infrastruktūru, tāpēc, lai arī kapitālsabiedrību funkcijas vērtējamas no efektivitātes viedokļa (piemēram, vērtējot reorganizāciju), pakalpojumi, ievērojot to sniegšanai nepieciešamo infrastruktūru, nebūtu uzskatāmi par vispārīgi savstarpēji aizvietojamiem. Atbilstoši tam Pašvaldība veic funkciju auditu, kā rezultātā arī tiks izteiktas rekomendācijas reorganizācijas nepieciešamībai.

KP atzīst, ka GŪ sniegtie pamatpakalpojumi ūdenssaimniecības jomā (ūdensapgāde un kanalizācija) – ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem pakalpojumiem VPIL 88. panta pirmās

daļas 2. punkta izpratnē, ņemot vērā, ka GŪ veic pašvaldības autonomo funkciju, nodrošinot sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus Pašvaldības administratīvajā teritorijā, kas tiek sniegti tirgus nepilnības apstākļos. Kā arī KP ņem vērā, ka GŪ pārvaldītā ūdenssaimniecības infrastruktūra nav atsavināma vai nododama lietošanā citam komersantam, jo tās izbūvei un attīstīšanai ir tikuši piesaistīti ES finanšu instrumentu līdzekļi.

Ūdensapgādes sistēmas būvniecības pakalpojumi

No Izvērtējuma secināms, ka uz ūdensapgādes sistēmu būvniecību attiecināmi tādi pakalpojumi kā sadales līniju šķidrumu transportēšanai un ar tām saistīto ēku un objektu, kuri ir šo sistēmu sastāvdaļa, būvniecība. Šajā klasē ietilpst: inženiertehnisko objektu būve (maģistrālie un pilsētu cauruļvadi; maģistrālie un vietējās nozīmes ūdensvadi; apūdeņošanas sistēmas (kanāli); rezervuāri;), kā arī šādu objektu būvniecība (kanalizācijas sistēmas, ieskaitot to remontu; notekūdeņu attīrīšanas iekārtas; sūkņu stacijas).

Izvērtējumā tirgus noteikts kā ūdensapgādes sistēmas būvniecības pakalpojumu tirgus Pašvaldībā.

KP piekrīt Izvērtējumā sniegtajam vērtējumam, ka GŪ infrastruktūra – kanalizācijas tīklu infrastruktūra, sūkņu stacijas, u.c. – ir uzskatāma par stratēģiski svarīgiem objektiem (infrastruktūru) valsts un Pašvaldības attīstībai, lai nodrošinātu tīru dzeramo ūdeni un izmantotā ūdens un notekūdeņu attīrīšanu. Šādai infrastruktūrai ir būtiska nozīme ar ūdenssaimniecību saistīto pakalpojumu nodrošināšanā plašai ietekmētajai sabiedrības daļai.

Vienlaikus Izvērtējumā norādīts, ka Ropažu novadā šādu pakalpojumu (atbilstoši NACE klasifikatoram) nodrošina vēl divi uzņēmumi – SIA “ECOSTARS” un SIA “Reverhof”, kas pirmšķietami norāda uz tirgū pastāvošu konkurenci konkrētajā pakalpojumu tirgū. Papildus norādīts, ka, neskatoties uz pirmšķietamo līdźību sniegto pakalpojuma nosaukumā, tirgus dalībnieki var sniegt savā starpā neaizvietojamus vai pilnībā neaizvietojamus pakalpojumus, kas saistāmi ar ūdensapgādes sistēmu būvniecību ar mērķi pievienoties sistēmai vai pašas pamata infrastruktūras izbūvei.

Līdz ar to Izvērtējumā kā risinājums norādīts, ka gadījumā, ja privātie tirgus dalībnieki būs spējīgi nodrošināt atbilstošu un aizstājamu pakalpojumu Pašvaldībai nepieciešamajā apjomā, publiska persona vērtēs iespēju atturēties no konkrēto pakalpojumu sniegšanas/samazināt savas iesaistes apjomu tirgū vai veikt konkurenci veicinošus pasākumus, piemēram, uzrunāt privātos tirgus dalībniekus, lai noskaidrotu to viedokli par iespēju plašāk iesaistīties konkrēto pakalpojumu sniegšanā. Ja GŪ sniegtie pakalpojumi tomēr būs tādi, ko privātie tirgus dalībnieki objektīvu apstākļu dēļ nebūs spējīgi nodrošināt, GŪ varēs turpināt sniegt konkrētos pakalpojumus.

KP aicina Pašvaldību veikt rūpīgu tirgus izpēti, noskaidrojot privāto tirgus dalībnieku iespējas iesaistīties ūdensapgādes sistēmas būvniecības pakalpojumu sniegšanā.

Kā KP jau iepriekš ir norādījusi¹, publisku personu kapitālsabiedrību darbība, t.sk. pieslēgumu projektēšanā un izbūvē, varētu būt pieļaujama un objektīvi attaisnojama tajos gadījumos, ja pieslēgumu projektēšana un izbūve notiek teritorijās, kurās tiek realizēti ES

¹ Sk. KP prezentāciju Latvijas Pašvaldību savienības Tautsaimniecības un Reģionālās attīstības un sadarbības komitejas apvienotajā sēdē 16.06.2021., <https://www.lps.lv/lv/tiesraides-videoarhivs/videoarhivs/686-lps-tautsaimniecibas-un-regionalas-attistibas-un-sadarbibas-komitejas-apvienota-sede-16-junijs-2021>

Kohēzijas fonda līdzfinansētie projekti, lai sasniegtu nepieciešamo pieslēgumu skaitu aglomerācijā, kā arī, ja ir konstatēta tirgus nepilnība. KP vērtējumā, citos gadījumos, pašvaldībām būtu jāveicina privātā sektora iesaiste un jāatturas no šādu pakalpojumu sniegšanas privātpersonām, ja to spēj nodrošināt privātā sektora komersanti.

Ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšana

Izvērtējumā sniegta informācija, ka GŪ nodarbojas ar ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanu, kas uzskatāma par GŪ papilddarbību. Vienlaikus tiek skaidrots, ka pamata skaitītājs tiek uzstādīts bez maksas, bet maksa tiek noteikta par papildu skaitītāja uzstādīšanu (piemēram, teritorijas laistīšanai) ar vai bez attālinātās nolasīšanas moduļa, darbu veikšanu, kas nepieciešama skaitītāja uzstādīšanai.

Izvērtējumā secināts, ka GŪ darbība ūdens skaitītāju uzstādīšanas tirgū pirmšķietami būtu attaisnojama, ņemot vērā, ka ienākumu apjoms no konkrētā pakalpojuma sniegšanas nesasniedz 1% no kopējiem ieņēmumiem un uzskatāms par nebūtisku. Vienlaikus pakalpojuma sniegšana arī netiek saistīta ar būtiskām investīcijām no GŪ puses. Tādējādi tas arī nerada būtisku ietekmi uz ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas tirgu. Kopējais pakalpojuma apjoms uzskatāms par nebūtisku, un nav uzskatāms, ka sniegtais papildu pakalpojums ierobežo konkurenci un liedz citiem tirgus dalībniekiem piedāvāt atbilstošas kvalitātes pakalpojumus. Izvērtējumā tiek vērsta uzmanība, ka GŪ papildu pakalpojuma sniegšanā ievēro konkurences neitralitātes principu un pakalpojuma cenas noteikšanā balstās uz tirgus izmaksām.

KP vērtējumā Izvērtējumā nav sniegta pietiekami izvērsta ietekmes uz ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas Pašvaldības teritorijā tirgus analīze, proti, kaut arī konkrētais pakalpojums veido relatīvi nelielu daļu no kopējiem GŪ ieņēmumiem, nav sniegta informācija par tirgū iespējams esošiem citiem pakalpojuma sniedzējiem un iespējamo GŪ tirgus daļu, jo īpaši ievērojot, ka Pašvaldības teritorija robežojas ar Rīgas valstspilsētas pašvaldības teritoriju, kurā šo pakalpojumu sniedz privātā sektora komersanti. Līdz ar to KP aicina Pašvaldību sniegt izvērstāku novērtējumu GŪ ietekmei uz konkurenci ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas Pašvaldības teritorijā tirgū, nepieciešamības gadījumā vērtējot arī pakalpojuma turpmākas sniegšanas nepieciešamību.

SIA "Garkalnes inženiertīkli"

Pašvaldībai pieder 100 % SIA "Garkalnes inženiertīkli" (turpmāk – GI) kapitāldaļu. GI dibināta 17.03.2010., pamatojoties uz Garkalnes novada domes lēmumu 28. § Par Pašvaldības ar ierobežotu atbildību "Garkalnes inženiertīkli". GI ir izveidota ar mērķi realizēt projektus ar Eiropas Savienības fondu līdzfinansējumu.

Saskaņā ar Izvērtējumā norādīto informāciju GI atbilstoši NACE klasifikatoram sniedz ūdens ieguves, attīrīšanas un apgādes pakalpojumus (36), notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas pakalpojumus (37), kā arī inženierbūvniecības pakalpojumus (42).

Ņemot vērā, ka GI statūti satur vēl vairākus darbības veidus, kurus GI faktiski neveic, KP aicina Pašvaldību aktualizēt GI statūtus atbilstoši faktiskajai situācijai.

Izvērtējumā sniegta informācija, ka pēdējos četrus gadus jeb no 2018.–2021. gadam, GI ir pārsvarā strādājusi ar peļņu, izņemot 2018. gadu, kad arī ir identificējami zemākie ieņēmumi visā aplūkotajā periodā.

GI izdala atsevišķos kontos ieņēmumus par katru komercdarbības veidu šādi: ieņēmumi no ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumiem un ieņēmumi no citiem pakalpojumiem. Attiecīgie darbības veidi, kurus GI ir izdalījusi atsevišķos grāmatvedības kontos veido kopējos neto ieņēmumus no pamatdarbības.

Pašvaldības ieskatā, GI darbība pirmšķietami atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1., 2., 3. punkta priekšnosacījumiem.

Ūdenssaimniecības pakalpojumi (ūdensapgāde un kanalizācija)

Ūdenssaimniecības pakalpojumi tiek sniegti pamatojoties uz likumu “Par pašvaldībām” 15. panta pirmās daļas 1. punktu, Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma 6. panta pirmo daļu, ievērojot to, ka Pašvaldības autonomā funkcija ir komunālo pakalpojumu – ūdensapgādes, kanalizācijas, notekūdeņu savākšanas, novadīšanas un attīrīšanas organizēšana iedzīvotājiem, un ka Pašvaldībai ir pienākums pildīt savas autonomās funkcijas, organizēt likumā noteikto autonomo funkciju izpildi, lemt par kārtību, kādā izpildāmas autonomās funkcijas, kā arī tiesības dibināt kapitālsabiedrības un ieguldīt tajās savus līdzekļus. Uz ūdens apgādi attiecas 14.11.2017. MK noteikumu Nr. 671 “Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” prasības, bet kanalizācijas notekūdeņu attīrīšana tiek veikta atbilstoši 22.01.2002. MK noteikumiem Nr. 34 “Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī”.

Pašvaldība 09.02.2022. pieņēmusi lēmumu Nr. 721 “Par līguma noslēgšanu ar GI par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu Ropažu novada pašvaldības Garkalnes pagasta ciemos: Upesciemā, Langstiņos, Bergos, Amatniekos, Garkalnē un Sunīšos (Mucenieku ciemats). Papildus Pašvaldība uzdevusi no 01.01.2022. GI veikt decentralizēto kanalizācijas sistēmu reģistra 1. un 2. kārtas uzturēšanu Garkalnes pagasta Bukultu, Baltezera, Priedkalnes, Amatnieku, Bergu, Langstiņu, Upesciema ciemos, kā arī veikt nepieciešamās darbības un uzsākt decentralizēto kanalizācijas sistēmu reģistra izveidi 3. un 4. kārtā: Garkalnes pagasta Garkalnē, Maksteniekos, Priežlejās, Skuķišos, Sunīšos un Sužos.

Ūdenssaimniecības pakalpojuma ietvaros GI sniedz ūdensapgādes pakalpojumus, sadzīves kanalizācijas pakalpojumus, notekūdeņu pieņemšanas, novadīšanas uz attīrīšanas iekārtām un attīrīšanas pakalpojumus, kā arī dzeramā ūdens kvalitātes kontroles pakalpojumus.

GI ir saņēmusi B kategorijas atļauju notekūdeņu attīrīšanas iekārtam ciematā “Amatnieki” un Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes 02.08.2016. ir izsniegusi ūdens resursu lietošanas atļauja Nr. RI16DU0010 “Pazemes ūdens ieguve iedzīvotāju nodrošināšanai ar dzeramo ūdeni” no 3 pazemes ūdens ieguves urbumiem Garkalnes pagastā.

GI ir noslēgusi līgumu par ūdens piegādi ar SIA “Rīgas ūdens”, kas pastāvīgi kontrolē dzeramā ūdens kvalitāti Rīgas pilsētas centralizētāja ūdensvada sadales tīkla un arī no maģistrāla ūdensvada apgādātajos Garkalnes pagasta ciemos. Papildus Kapitālsabiedrība regulāri veic ūdens patēriņa uzskaiti, notekūdeņu savākšanu un nodošanu uz SIA “Rīgas ūdens” kanalizācijas sistēmu, tehnisko noteikumu izstrādāšanu, objektu pievienošanai centralizētiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem, ūdensapgādes un kanalizācijas centralizēto tīklu

rekonstrukciju. Tāpat GI ir pieslēgusies pie SIA "Rīgas ūdens" izbūvētiem ūdensvadiem Upesciemā. Viens no iemesliem, kāpēc GI veic šāda veida sadarbību, ir tas, ka esošie ūdensvadi un kanalizācijas tīkli ir ļoti sliktā stāvoklī, kas rada ūdens zudumus Upesciemā un Langstiņu ciemos, kur jaunu tīklu izbūvei un pārbūvei nepieciešamas lielas investīcijas.

Izvērtējumā norādīts, ka GI sadarbojās arī ar Pašvaldības SIA "Garkalnes komunālserviss", iznomājot tehniku ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas vajadzībām. GI neizslēdz iespēju nepieciešamības gadījumā sadarboties arī ar citiem komersantiem.

GI plāno turpināt darbību, un paplašināt ģeogrāfisko pakalpojumu teritoriju (teritoriju, kur GI sniedz ūdenssaimniecības pakalpojumus), lai nodrošinātu pakalpojumu fizisko pieejamību.

Vienlaikus Izvērtējumā norādīts, ka, nododot Kapitālsabiedrības funkcijas privātajam sektoram pastāv risks vides piesārņojumam, ko var izraisīt nepietiekamu resursu apjoms notekūdeņu attīrīšanā. Tāpat pie riskiem nododot pakalpojumu privātajam sektoram tiek norādīts uz iespējamām ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamības pārtraukumiem.

KP piekrīt, ka centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu tirgū ir konstatējamās tirgus nepilnības pazīmes, ņemot vērā, ka privāto komersantu ienākšana tirgū ir apgrūtināta, jo pirms pakalpojumu sniegšanas ir nepieciešams liels finansiālais ieguldījums infrastruktūrā. Turklāt, maksimālā peļņa no pakalpojumu sniegšanas ir ierobežota, ko nosaka SPRK izstrādātā metodika.

Izvērtējumā norādīts, ka GI Pašvaldības administratīvajā teritorijā nav tiešu konkurentu, bet citās teritorijās Pašvaldībā ūdenssaimniecības pakalpojumiem vēl sniedz SIA "Vilkme", PSIA "Garkalnes ūdens", PA "Saimnieks" un PSIA "Vangažu avots".

KP vērtējumā GI sniegtie pamata pakalpojumi (sabiedriskie ūdenssaimniecības pakalpojumi) ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem pakalpojumiem VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punkta izpratnē, turklāt pakalpojumi tiek sniegti tirgus nepilnības apstākļos.

Vienlaikus KP norāda, lai novērstu konkurences neitralitātes riskus, GI būtu jāatturas no tādu pakalpojumu sniegšanas, ko pirmšķietami spētu nodrošināt privātā sektora uzņēmumi, piemēram dažāda veida būvdarbu, remontdarbu veikšana, u.c. (saglabājot avārijas dienestu).

Ielu apgaismojuma izbūves un uzturēšanas pakalpojums

Izvērtējumā norādīts, ka saskaņā ar likuma "Par pašvaldībām" 15. panta 2. punktu viena no pašvaldību funkcijām ir ielu, laukumu un citu publiskai lietošanai paredzēto teritoriju apgaismošana.

GI ir izbūvējusi ielu apgaismojumu sistēmu, elektrības tīklu un iekārtu izbūves un veic uzturēšanas darbus Garkalnes pagastā, tajā skaitā Upesciema velo trases un hokeja laukumā, kā arī Griezes ielā, Bergos.

GI, izvērtējot KP atzinumā paustos ieteikumus, kā arī ekonomiskajā izvērtējumā iekļauto vērtējumu, konkurences veicināšana nolūkā pati izbūves darbus vairs neveic, bet gan caur publisko iepirkumu piesaista privātos tirgus dalībniekus. Pēdējo divu gadu laikā, līdz izvērtējuma sagatavošanas brīdim GI ir noslēgusi 3 projektēšanas un būvniecības līgumus: 1) 02.04.2020. ar SIA "Ilnet" par elektroietaišu projektēšanu, izbūves un uzturēšanas darbiem Garkalnes pagastā; 2) 10.05.2021. ar SIA "Ilnet" par ielu apgaismojumu projektēšanu, autoruzraudzību un izbūves darbiem Sunīšos; 3) 21.006.2021. ar SIA "Delta EM" par

elektroietaišu projektēšanu, izbūves un uzturēšanas darbiem Garkalnes pagastā.

Izvērtējumā papildu sniegta informācija, ka uz Izvērtējuma sagatavošanas brīdi Garkalnes pagastā ir reģistrēti 8 (astoņi) uzņēmumi, kas būtu spējīgi nodrošināt pašvaldības pasūtījumu apgaismojuma uzturēšanas jomā, Garkalnes pagastā. Ņemot vērā, ka minētos pakalpojumus Garkalnes pagasta teritorijā var nodrošināt arī komersanti no Rīgas, Pierīgas u.c. blakus esošajiem novadiem, kas būtiski paplašina piedāvājumu un piegādātāju savstarpēju konkurenci, Izvērtējumā secināts, ka konkrētajā pakalpojumu tirgū nav novērojama tirgus nepilnība.

Vienlaikus tiek uzsvērts, ka GI, atbilstoši KP norādēm, turpinās samazināt savu tiešo darbību/darbības apjomu elektroinstalācijas ierīkošanas pakalpojumu tirgū, palielinot sadarbību ar privāto sektoru un nodrošinot pakalpojumu sniegšanas kontroli un pārraudzību. Atbilstoši tam turpmākajos periodos samazināsies arī Kapitālsabiedrības ieņēmumiem no konkrētā pakalpojuma.

KP vērtējumā ir atbalstāms GI izvēlētais darbības modelis, iespējami plašāk piesaistot privātos tirgus dalībniekus ielu apgaismojuma izbūves un uzturēšanas pakalpojumu sniegšanā.

Apkopojot šajā atzinumā sniegto KP viedokli, GŪ darbība sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas jomā var tikt atzīta par atbilstošu VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktam.

Kā arī, ņemot vērā, ka administratīvi teritoriālās reformas rezultātā Pašvaldība ir kapitāla daļu turētājs kapitālsabiedrībās, kuru darbības veidi pārklājas, KP aicina Pašvaldību vērtēt šo kapitālsabiedrību iespējamo reorganizāciju, piemēram, tās apvienojot.

Priekšsēdētājs

J. Gaiķis